

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Transport & Planning

Aan: Gemeente Hardenberg
Van: Nienke Groot Zevert
Datum: Monday, 21 September 2020
Kopie: Anja Boekenogen
Ons kenmerk: BG5050TPNT2008132157
Classificatie: Projectgerelateerd
Goedgekeurd door Tom van Ravenstein

Onderwerp: Notitie Milieuhygiënisch vooronderzoek BP Kloosterhaar – Meerstal II

1 Aanleiding

Binnen de gemeente Hardenberg is de komende jaren behoefte aan circa 1.600 nieuwe woningen. Hiervoor is onder andere een plan opgesteld ter realisatie van Meerstal II, een toekomstig woongebied van in eerste instantie 16 woningen in de kern Kloosterhaar, met een uitwerkingsplicht voor nog eens maximaal 20 woningen.

Voor deze locatie betekent dit dat er een bestemmingsplanwijziging benodigd is. In dat kader moet er inzicht worden gegeven in de huidige bodem- en grond(water)kwaliteit, waarin deze notitie voorziet middels een milieuhygiënisch vooronderzoek.



Figuur 1.1: Markering plangebied (in geel).

2 Onderzoekopzet vooronderzoek

De stappen die worden doorlopen om vast te stellen of sprake is van een geschikte bodemkwaliteit in relatie tot de toelaatbare bestemming (functie) zijn te vinden in de publicatie Bodemtoets bestemmingsplan en bouwvergunning. Deze werkwijze behelst de inventarisatie van historische informatie, beschikbare bodemonderzoeken en eventueel de bodemkwaliteitskaart. Op basis van de resultaten wordt een inschatting gemaakt of de bodem geschikt is voor het gewenste gebruik/functie en/of dat dit mogelijk wordt gemaakt door middel van het nemen van maatregelen.

Voor de inventarisatie is de methodiek gebruik die gebaseerd is op de NEN 5725 “strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek”. Deze methodiek is niet voorgeschreven vanuit het kader van de WRO omdat veelal kan worden volstaan met onderzoek dat in andere kaders is uitgevoerd of bodeminformatie die reeds beschikbaar is binnen de gemeente. Toch geeft deze methode van inventarisatie voor dit specifieke project een meerwaarde door op gestructureerde wijze de gegevens te krijgen om een inschatting te maken.

Het doel van het vooronderzoek is het verzamelen van relevante informatie over de locatie van het bodemonderzoek, door het opvragen van informatie bij de opdrachtgever, de gemeente en door archiefonderzoek. De verzamelde informatie leidt tot een beeld van de milieukundige bodemkwaliteit. Daarnaast zijn de resultaten de basis voor de verantwoording van de keuze van de onderzoeksstrategie en de te hanteren onderzoeksinspanning van het verkennend- of nader bodemonderzoek, indien van toepassing.

Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de standaardwijze zoals is beschreven en uitgewerkt in de NEN 5725. Hierbij zijn de beschikbare gegevens verzameld over:

- het huidige, vroegere en toekomstige gebruik van de locatie en directe omgeving;
- de milieukundige bodemgesteldheid, regionaal en lokaal;
- bodemopbouw en geohydrologische situatie;

De geraadpleegde bronnen zijn:

- Topotijdreis (www.topotijdreis.nl)
- Bodemarchief gemeente Hardenberg / Omgevingsdienst IJsselland
- Digitale atlas van Overijssel
- Nota bodembeheer regio IJsselland
- Bodemkwaliteitskaart regio IJsselland

3 Locatie

3.1 Locatiegegevens

Het plangebied bevindt zich aan de zuidwest kant van het dorp Kloosterhaar in de gemeente Hardenberg. Aan de noordoostgrens van het plangebied loopt de straat de Meerstal. Het ligt aan de rand van het dorp en wordt aan de noord- en westzijde begrensd door een ondiepe droog liggende watergang met daarachter een klein bosperceel. Aan de noordoostzijde van het perceel ligt een wadi en in de noordpunt is een dam met in/uitrit aanwezig. Het plangebied betreft een stuk landbouwgrond waarop dit jaar graan is verbouwd en wordt weergegeven in figuur 3.1 binnen de rode arcering.



Figuur 3.1: Ligging plangebied (luchtfoto 2019)

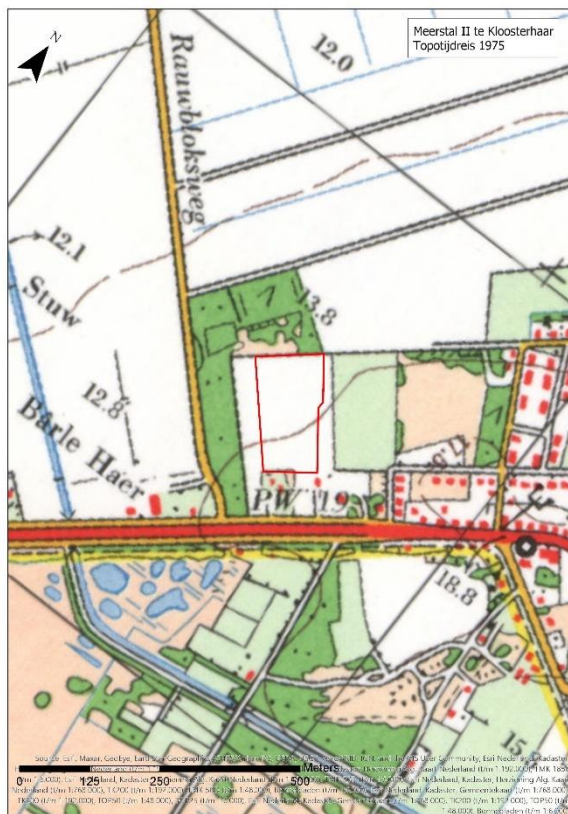
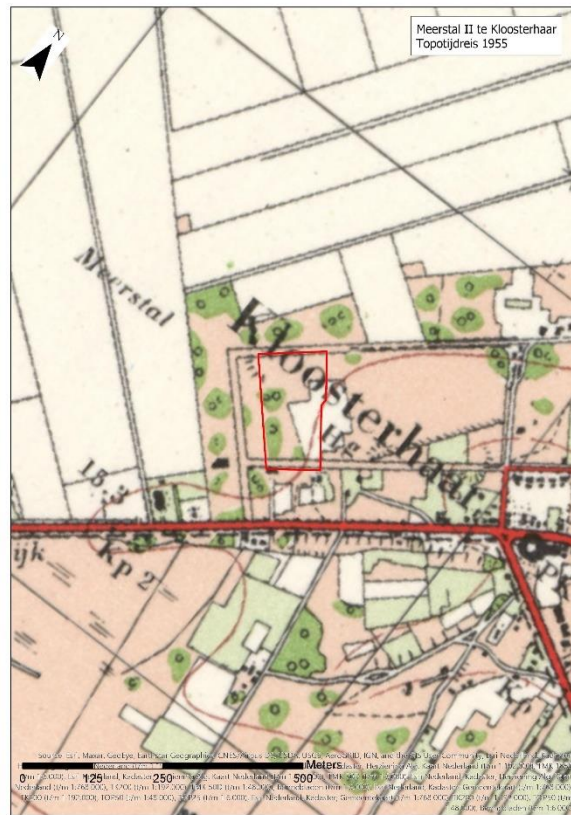
3.2 Afbakening onderzoeksgebied

Het plangebied betreft de zuidwestelijke helft van het perceel dat kadastraal bekend staat als HDB01-T-2409, weergegeven in het rode vlak van figuur 3.1, en heeft een oppervlakte van ca. 22500 m².

4 Gebruik en beïnvloeding van de locatie

4.1 Voormalig

Op historisch kaartmateriaal (op www.topotijdreis.nl) is te zien dat er op het perceel wisselend landgebruik heeft plaatsgevonden (de laatste 50 als landbouwgrond). Uit deze historische kaarten komen verder geen zaken naar voren die een negatieve invloed hebben kunnen gehad op de bodemkwaliteit van het plangebied. Hierbij valt te denken aan voormalige sloten/dempingen of wegen en bebouwing of industrie. Wel is in de laatste jaren de groei van het dorp in westelijke richting goed zichtbaar. In figuur 4.1 t/m 4.4 is op verschillende historische kaarten het plangebied te zien.



Figuur 4.1 t/m 4.4: Kaarten omstreeks 1900 en 1905 (boven) en 1975 en 2019 (onder)

4.2 Huidig

Op dit moment is het perceel in gebruik als bouwland.

4.3 Toekomstig

De bestemmingsplanwijziging heeft tot doel om in de toekomst woningbouw mogelijk te maken in het plangebied.

5 Milieukundige bodemkwaliteit

5.1 Bodemkwaliteitskaart en bodembeheernota

De Regio IJsselland, waartoe ook de gemeente Hardenberg behoort, heeft een bodemkwaliteitskaart¹ en een bijbehorende bodembeheernota² op laten stellen. De bodemkwaliteitskaart is een kaart waarop de diffuse bodemkwaliteit (de achtergrondkwaliteit) binnen een gedefinieerd gebied op het niveau van bodemkwaliteitszones is aangegeven.

In de bodembeheernota wordt beschreven hoe grond en bagger kan worden hergebruikt. Door een gezamenlijke beheernota op te stellen kan grondverzet tussen de deelnemende gemeenten eenvoudiger plaatsvinden. Onderdeel van de bodemkwaliteitskaart is de bodemfunctieklassenkaart, die een rol speelt bij het op landbodem, volgens het generieke kader, toepassen van partijen grond of bagger. Waarbij een van de uitgangspunten is dat de milieuhygiënische kwaliteit van de toe te passen partij grond of bagger geschikt moet zijn voor het gebruik van de ontvangende bodem (de bodemfunctieklasse).

De boven- (0,0-0,5 m-mv) en de ondergrond (0,5-2,0 m-mv) van het plangebied worden op basis van de bodemkwaliteitskaart ingedeeld in zowel de ontgravingsklasse als de toepassingsklasse "Landbouw/natuur". In de bodemfunctieklassenkaart valt het plangebied onder de klasse Overig (landbouw/natuur).

Opdat PFAS (Poly- en perfluoralkylverbindingen) in 2013 niet is opgenomen in de bodemkwaliteitskaart, volstond deze niet meer volledig als bewijsmiddel bij toepassingen van grond na het in werking treden van het tijdelijke handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond in 2019.

Daarom is in samenwerking met de deelnemende gemeenten voor de Omgevingsdienst IJsselland een regionale achtergrondwaarde voor PFAS vastgesteld van 0,7 microgram per kilogram. Dit is een aanvulling op de bestaande bodemkwaliteitskaarten en Nota Bodembeheer van deze regio's en heeft betrekking op de gemeenten Steenwijkerland, Staphorst, Zwartewaterland, Kampen, Dalfsen, Olst-Wijhe, Deventer, Zwolle, Raalte, Ommen en Hardenberg.

5.2 PFAS

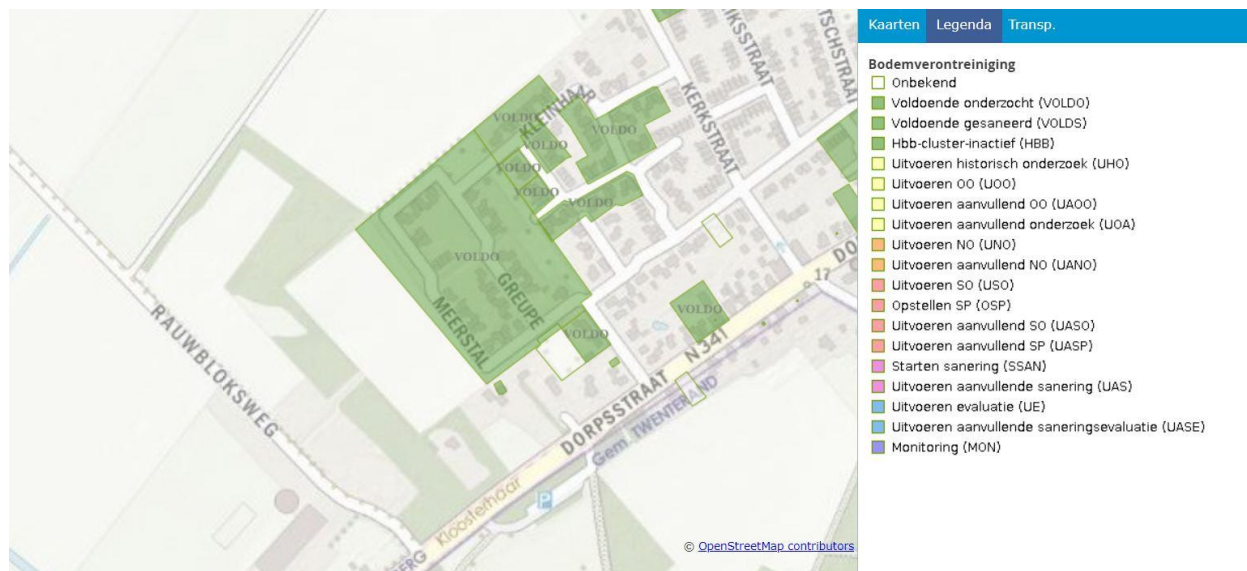
PFAS worden reeds decennia gebruikt in industriële processen, huishoudelijke en alledaagse producten zoals: blusschuim, anti-aanbaklaag-pannen, zonnebrandcrème, verf, vlekkenbescherming, kleding, cosmetica. Op basis van de beschikbare gegevens is het onderzoeksgebied niet bekend met calamiteiten (puntbronnen) en/of diffuse verontreinigingsbronnen (met uitzondering van landelijke atmosferische depositie). De regionale achtergrondwaarde die in het plangebied geldt is vastgesteld op 0,7 ug/kg en ligt daarbij onder de toepassingsnormen van Landbouw/natuur (<AW 2000) die zijn vastgesteld in het tijdelijk handelingskader van juli 2020.

¹ CSO Adviesbureau, Bodemkwaliteitskaart Regio IJsselland, projectcode: 10J114, 30 jan 2013

² Nota bodembeheer Regio IJsselland, door de samenwerkende gemeentes en waterschappen in de regio, 06 feb 2013

5.3 Uitgevoerde onderzoeken

Op de bodemverontreinigingskaart van de atlas van Overijssel (zie figuur 5.1) is te zien dat een klein stukje van het plangebied toebehoort aan een onderzoekslocatie waar eerder bodemonderzoek heeft plaatsgevonden. Het overige gedeelte van het plangebied is nog niet eerder onderzocht.



Figuur 5.1: bodemverontreinigingen atlas van Overijssel

Het betreft hier een verkennend bodemonderzoek van Aveco de Bondt uit 2003.³ Aanleiding voor het bodemonderzoek betrof de ontwikkeling van de onderzoekslocatie in het kader van het bestemmingsplan “De Meerstal”. Tijdens het verrichten van de handboringen en de visuele terreininspectie zijn hierbij geen bijzonderheden waargenomen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een bodemverontreiniging. Tevens zijn tijdens de veldwerkzaamheden van dit onderzoek op het maaiveld of in de bodem geen asbestverdachte materialen aangetroffen. Uit het uitgevoerde bodemonderzoek is gebleken dat de bovengrond van het oostelijk terreindeel en de ondergrond van het zuidelijk terreindeel licht verhoogde gehalten aan minerale olie bevat. Verder zijn zowel in de bovengrond als in de ondergrond van de onderzoekslocatie geen van de onderzochte stoffen in verhoogde gehalten aangetoond. In het ondiepe grondwater zijn licht verhoogde concentraties aan cadmium, koper, chroom en zink gemeten. Voor geen van de gemeten stoffen wordt de interventiewaarde overschreden. Gezien de vastgestelde bodemkwaliteit zijn er geen risico's voor de volksgezondheid en/of het milieu.

Ook is een rapport⁴ beschikbaar van de Kruse groep uit 2005 waaruit is gebleken dat het perceel, aan de oostzijde grenzend aan het huidige plangebied, destijds is opgehoogd met materiaal waar achteraf licht verhoogde gehalten EOX, en DDT/DDE/DOD in bleken te zitten. Dit had mogelijk te maken met bestrijdingsmiddelen gebruik op de locatie waarvan de grond afkomstig was. De betreffende streefwaarde werd met een factor kleiner dan drie overschreden. Waar deze grond exact is toegepast wordt in dit rapport niet helemaal duidelijk. Het projectgebied zelf is weergegeven in figuur 5.2 zoals deze ook in het rapport van de Kruse groep staat.

Kruse concludeert dat de gemeten concentraties aan som DDT/DDD/DDE in de onderzochte monsters als schoon worden beoordeeld. Dit houdt in, dat de grond vrij binnen het terrein Meerstal Kloosterhaar kan worden toegepast.

³ Aveco de Bondt, rapport vbo Schoolstraat Kloosterhaar, RR1540, 24 maart 2003

⁴ Kruse groep, bodemonderzoek / depotbemonstering Meerstal – Kloosterhaar, 2005



Figuur 5.1: Ligging projectgebied Meerstal

Tot slot heeft er aan de oostzijde van het plangebied nog een historisch bodemonderzoek plaatsgevonden⁵ in het kader van een geplande woning op de locatie. Hierin is de conclusie: dat kan worden gesteld dat de historische informatie en het terreinbezoek geen aanwijzingen hebben opgeleverd dat er verontreinigingen in de bodem aanwezig zijn op de locatie. Het is derhalve onwaarschijnlijk dat in de bodem ter plaatse verontreinigingen aanwezig zijn die een belemmering kunnen vormen voor de bouwplannen.

5.4 Asbest

Aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich een dammetje met in/uitrit. Dammen en in/uitritten blijken nog wel eens met puin te worden verstevigd en dan valt asbest niet uit te sluiten. Op grond van het voormalig en huidige gebruik is het niet de verwachting dat er asbest op het overige gedeelte van het terrein aanwezig is.

6 Conclusie en advies

Ten aanzien van de bestemmingsplanwijziging en gezien de verdere ontwikkelingen (bouwvergunningen en transacties) wordt geadviseerd om een verkennend bodemonderzoek op de locatie uit te voeren. Hierbij dient tevens aandacht te worden besteed aan de asbestverdachte locaties.

⁵ Cbb, RAPPORT HISTORISCH ONDERZOEK AAN DE DORPSSTRAAT 10 TE KLOOSTERHAAR GEMEENTE HARDENBERG, 07-02-1995